

POSTUPAK AKTIVNOG OPLEMENJIVANJA

Postupak aktivnog oplemenjivanja je propisan odredbama čl. 139. do 152. *Carinskog zakona* ("Sl. glasnik RS", br. 73/2003, 61/2005, 85/2005 - dr. zakon, 62/2006 - dr. zakon i 63/2006 - ispr. dr. zakona).

Odredbom člana 139. stav 2. Carinskog zakona propisano je da se pod oplemenjivanjem podrazumeva obrada robe, uključujući njenu montažu, sklapanje i ugradnju u drugu robu, opravka robe, uključujući njenu restauraciju i dovođenje u ispravno stanje, kao i upotreba određene robe koja nije sadržana u dobijenim proizvodima, ali koja omogućava ili olakšava proizvodnju dobijenih proizvoda, čak i ako je u potpunosti ili delimično iskorišćena u proizvodnji.

Postupak aktivnog oplemenjivanja u carinskom području obuhvata primenu jednog ili više procesa oplemenjivanja za carinsku robu, za koju se ne plaća carina niti podleže merama komercijalne politike, a namenjena je ponovnom izvozu u obliku dobijenih proizvoda (**sistem odlaganja**) i za carinsku robu, koja je stavljena u slobodan promet uz plaćanje carine, za koju se može odobriti povraćaj carinskog duga, ako se roba izveze iz carinskog područja u obliku dobijenih proizvoda (**sistem povraćaja**).

Carinski organ može odobriti oplemenjivanje uz upotrebu ekvivalentne robe, kao i da se proizvodi dobijeni od ekvivalentne robe mogu izvesti pre uvoza robe, pri čemu ekvivalentna roba mora da bude istog kvaliteta i istih svojstava kao i uvozna roba. Za carinske svrhe uvozna roba se smatra ekvivalentnom robom, a ekvivalentna roba uvoznom robom (čl. 140. Carinskog zakona).

PODNOŠENJE ZAHTEVA I IZDAVANJE ODOBRENJA

Odobrenje za postupak aktivnog oplemenjivanja se može izdati licu koje pruži potrebne garancije za pravilnu primenu odobrenog postupka i to u slučajevima kad carinski organ ima mogućnost nadzora i kontrole nad odobrenim postupkom.

U svakom konkretnom slučaju za odobrenje postupka aktivnog oplemenjivanja nadležna carinarnica će prilikom rešavanja po podnetom zahtevu voditi računa o pomenutim odredbama Carinskog zakona.

Zahtev za odobrenje postupka aktivnog oplemenjivanja se podnosi za celokupnu količinu repromaterijala koji treba da stigne po konkretnom poslu. Ukoliko će repromaterijal potreban za proizvodnju finalnog proizvoda stizati u više pošiljki, prilikom naknadnih isporuka repromaterijala nije potrebno podnositi novi zahtev za konkretnu pošiljku, već će se deklarant pozivati na postojeće odobrenje za celokupnu količinu.

Carinski organ daje odobrenje za postupak aktivnog oplemenjivanja licima sa sedištem ili prebivalištem u carinskom području, ako se uvozna roba može prepoznati u dobijenim proizvodima i ako se tim postupkom postižu povoljniji uslovi za izvoz ili ponovni izvoz

dobijenih proizvoda, pod uslovom da nisu ugroženi osnovni interesi domaćih proizvođača sličnih ili istih proizvoda (ekonomski uslovi).

Pomenuti ekonomski uslovi su ispunjeni ako je ugovor o aktivnom oplemenjivanju zaključen između domaćeg i stranog lica u pisanoj formi i ako se roba koja je predmet oplemenjivanja isporučuje neposredno nosiocu odobrenja koji oplemenjivanje izvodi prema normativima i za račun stranog lica (član 312. stav 1. *Uredbe o carinski dozvoljenom postupanju sa carinskom robom, puštanju carinske robe i naplati carinskog duga - "Sl. glasnik RS", br. 127/2003, 20/2004, 24/2004 - ispr., 63/2004, 104/2004, 44/2005, 71/2005, 76/2005, 106/2005, 5/2006, 47/2006, 86/2006, 10/2007, 25/2007 i 80/2007*).

Odredbom člana 113. stav 2. Carinskog zakona propisano je da je nosilac odobrenja za neki od carinski dozvoljenih postupaka propisanih članom 110. Carinskog zakona, pa tako i za postupak aktivnog oplemenjivanja, dužan da obavesti carinski organ o svim činjenicama koje nastanu posle izdavanja odobrenja koje utiču na njegovu dalju primenu ili sadržinu. Prema tome, ukoliko dođe do promene nekog dela odobrenja (npr. normativa) nosilac odobrenja za postupak aktivnog oplemenjivanja je dužan da o toj činjenici obavesti nadležni carinski organ.

ODREĐIVANJE ROKA

Carinski organ daje odobrenje na pisani zahtev lica koje vrši ili organizuje aktivno oplemenjivanje pri čemu određuje rok u kome se dobijeni proizvodi moraju izvesti ili se moraju ponovno izvesti, odnosno u kome se mora zahtevati drugi carinski dozvoljen postupak ili upotreba, uzimajući u obzir vreme potrebno za obavljanje aktivnog oplemenjivanja i otpremu dobijenih proizvoda.

Izuzetno, carinski organ može navedeni rok produžiti na osnovu blagovremenog i opravdanog zahteva nosioca odobrenja, s tim da ukupan rok ne može biti duži od 12 meseci, osim u slučajevima:

- aktivnog oplemenjivanja robe radi opravke može se odobriti podnosiocu zahteva koji sa stranim licem ima zaključen ugovor o pružanju usluge opravke za robu koja je predmet opravke za vreme koje je neophodno za ostvarivanje opravke, ali ne duže od šest meseci. Taj rok carinski organ može, u opravdanim slučajevima, produžiti najduže za još 12 meseci (član 218e Uredbe o carinski dozvoljenom postupanju sa carinskom robom, puštanju carinske robe i naplati carinskog duga);
- aktivnog oplemenjivanja semena životinja i biljaka i drugih organa biljaka za razmnožavanje carinski organ može odobriti podnosiocu zahteva koji sa stranim licem ima zaključen ugovor o pružanju usluge oplemenjivanja, za vreme neophodno za ostvarivanje svrhe ugovora, ali ne duže od dve godine, uz saglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (član 218ž Uredbe o carinski dozvoljenom postupanju sa carinskom robom, puštanju carinske robe i naplati carinskog duga);

- kod postupka aktivnog oplemenjivanja u brodogradnji gde rok ne može biti duži od četiri godine (član 2. stav 1. tačka 1. *Uredbe o određivanju rokova za proces aktivnog oplemenjivanja* - "Sl. glasnik RS", br. 63/2006);

- kod postupka aktivnog oplemenjivanja u poljoprivredi i mašinskoj industriji gde rok ne može biti duži od dve godine (član 2. stav 1. tačka 2. Uredbe o određivanju rokova za proces aktivnog oplemenjivanja).

POSTUPAK SA ROBOM PO PROTEKU ROKA

Po završetku odobrenog postupka roba se mora ponovno izvesti u inostranstvo ili se mora odobriti novo carinski dozvoljeno postupanje ili upotreba te robe.

Odredbom člana 115. Carinskog zakona propisano je da će se posebni postupci predviđeni odredbom člana 110. ovog zakona, smatrati okončanim kad se odredi nov carinski dozvoljen postupak ili upotreba za robu koja je bila stavljena u taj postupak, ili za dobijene ili prerađene proizvode posle oplemenjivanja.

Ukoliko carinski postupak nije završen u skladu sa propisanim uslovima carinski organ je dužan da preduzme neophodne mere u odnosu na robu koja je predmet tog postupka.

U slučaju prekoračenja roka za postupak aktivnog oplemenjivanja carinarnica koja je odobrila taj postupak pokrenuće prekršajni postupak. Bez obzira na završetak prekršajnog postupka postoji obaveza da se roba mora ponovno izvesti ili se mora odobriti novo carinski dozvoljeno postupanje ili upotreba te robe. Prema tome, ukoliko je istekao propisani rok u kome se dobijeni proizvodi moraju izvesti ili se moraju ponovno izvesti, odnosno u kome se mora zahtevati drugi carinski dozvoljeni postupak ili upotreba, carinski organ neće sprečavati izvoz proizvoda dobijenih u postupku aktivnog oplemenjivanja i nakon propisanog roka. Nadležni carinski organ će u svakom konkretnom slučaju utvrđivati postojanje carinskog prekršaja i za isti primeniti odredbe člana 381. stav 1. Carinskog zakona.

Odredbom člana 102. Carinskog zakona propisano je da carinski organ može preduzeti potrebne mere, uključujući vraćanje robe u inostranstvo, oduzimanje robe i njenu prodaju, ako roba ne može biti ocarinjena jer je predmet zabrana i ograničenja, kao i ukoliko nisu bile podnete isprave potrebne da bi se roba stavila u određeni carinski postupak.

Carinarnica je dužna da u slučaju protoka roka onemogućujući dalje korišćenje robe u odobrene svrhe, a to se radi njenim stavljanjem pod carinski nadzor, kao i da dopisom upozori deklaranta na obavezu vraćanja robe u inostranstvo ili određivanja novog carinski dozvoljenog postupanja ili upotrebe te robe. Carinarnica je dužna da, pridržavajući se odredaba zakona, u dopisu odredi i rok do kada je deklarant dužan da obavesti carinarnicu o preduzetim radnjama sa ovom robom. Carinarnica je dužna da o preduzetim radnjama, pored deklaranta, obavesti i inostranog vlasnika robe radi zaštite svojih interesa u postupku. Obaveštavanje se vrši direktno kada je adresa vlasnika poznata ili preko deklaranta. Ukoliko deklarant ne postupi po nalogu carinarnice, carinarnica će doneti rešenje o vraćanju robe u inostranstvo sa upozorenjem da će biti doneto rešenje o oduzimanju iste.

UTVRĐIVANJE NORMATIVA

Rešenjem kojim se odobrava postupak aktivnog oplemenjivanja carinarnica utvrđuje normativ utroška materijala za proizvode dobijene iz određene količine uvozne robe i to prema okolnostima u kojima se vrši aktivno oplemenjivanje, utvrđuje da li ima otpada i njegovu količinu, kao i to da li se radi o korisnom ili nekorisnom otpadu. U slučaju kad se aktivno oplemenjivanje obavlja uz jasno određene tehničke uslove sa robom istih svojstava, a dobijeni proizvodi su ujednačenog kvaliteta, carinski organ može odrediti standardne normative na osnovu prethodno utvrđenih stvarnih podataka (član 143. Carinskog zakona).

Ukoliko nosilac odobrenja vrši uvoz velikog broja različitih repromaterijala koji učestvuju u proizvodnji finalnog proizvoda, nema smetnji da se pri prijavljivanju repromaterijala koji učestvuju u izradi finalnog proizvoda odrede standardni normativi za robe koje se prema naimenovanju robe po Carinskoj tarifi svrstavaju u istu tarifnu oznaku Carinske tarife, a obuhvataju više proizvoda. Praktično, to bi značilo da se sve sirovine koje učestvuju u izradi finalnog proizvoda mogu svesti na određene grupe proizvoda koje pripadaju istoj tarifnoj oznaci. To podrazumeva da nosilac odobrenja poseduje preciznu evidenciju o učešću repromaterijala u finalnom proizvodu, kao i da je u mogućnosti da u svakom trenutku, na zahtev carinskih organa, ovu evidenciju dostavi carinskim organima radi uvida i kontrole. Na bazi precizno utvrđenog normativa prijavljivanje finalnog proizvoda u fazi izrade zahteva i odobrenja bi se takođe vršilo po grupama proizvoda. Na taj način bi se omogućilo pojednostavljenje prilikom obrade zahteva i odobrenja, kao i jednostavnije razduženje prilikom ponovnog izvoza.

Ukoliko u postupku aktivnog oplemenjivanja dođe do izmene normativa ili je potrebno izmeniti neki drugi podatak koji utiče na njegovu dalju primenu ili sadržinu (npr. vraćanje repromaterijala), nosilac odobrenja mora da podnese zahtev za izmenu postojećeg odobrenja.

U slučaju postojanja otpada u zahtevu za odobrenje postupka aktivnog oplemenjivanja, isti se definiše kao dobijeni proizvod (sa svojim tarifnim stavom) i unosi se njegov pripadajući repromaterijal od vrste repromaterijala od kojeg nastaje otpad u količini i vrednosti. Ukoliko u poslu oplemenjivanja učestvuje više dobijenih (finalnih) proizvoda sa istim repromaterijalima, otpad se definiše kao jedan dobijeni proizvod koji je nastao kao ukupna količina otpada za isti repromaterijal koji je ušao u sastav više dobijenih proizvoda.

Po okončanju postupka aktivnog oplemenjivanja deklarant je dužan da podnese zahtev za uništenje nekorisnog otpada, uz koji prilaže dokaz o uplati republičkih administrativnih taksi po tarifnom broju 1 i 72/3/7 u skladu sa **Zakonom o republičkim administrativnim taksama ("Sl. glasnik RS", br. 43/2003, 51/2003 - ispr., 61/2005 i 101/2005 - dr. zakon)**. Nakon konstatovanja postojanja nekorisnog otpada i uništenja istog, nadležni carinski organ će izvršiti razduženje na osnovu zapisnika o uništenju, bez podnošenja Jedinствene carinske isprave (JCI).

Ukoliko carinarnica utvrdi da se radi o korisnom otpadu, odnosno robi koja ima upotrebnu vrednost, na istu se rešenjem obračunava i naplaćuje carina po stopama utvrđenim za takvu vrstu robe.

Deklarant može da podnese JCI za stavljanje u slobodan promet korisnog otpada i pre okončanja postupka aktivnog oplemenjivanja za količinu otpada koji je nastao za proizvedene i izvezene dobijene proizvode.

U slučaju kada se koristan otpad stavlja u slobodan promet, a isti nije predmet kupoprodaje, carinsku vrednost za tu robu, u skladu sa članom 57. stav 1. Carinskog zakona, treba utvrditi primenom jednog od čl. 48. do 53. Carinskog zakona zavisno od raspoloživih podataka.

OKONČANJE POSTUPKA

Odredbama člana 144. Carinskog zakona propisano je da se dobijeni proizvodi i roba u nepromenjenom stanju moraju ponovno izvesti. Izuzetno, postupak aktivnog oplemenjivanja može se okončati i stavljanjem dobijenih proizvoda i robe u nepromenjenom stanju u slobodnu zonu, stavljanjem u postupak carinskog skladištenja ili stavljanjem u slobodan promet. Napominjemo da ovaj postupak predstavlja izuzetak a ne pravilo i da se može odobriti samo pod uslovima iz člana 144. Carinskog zakona, odnosno ukoliko nosilac odobrenja izjavi da nije u stanju da za takvu robu odredi drugo carinski dozvoljeno postupanje ili upotrebu za koje ne bi bilo potrebno plaćanje uvoznih dažbina.

Na osnovu člana 68. stav 2. *Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju ("Sl. glasnik RS", br. 101/2005)*, Vlada je donela *Odluku o bližim uslovima za plaćanje, odnosno naplatu u robi, odnosno uslugama ("Sl. glasnik RS", br. 109/2005)* kojom je propisano da Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja odobrava domaćem licu da robu koju uvozi, odnosno izvozi, kao i usluge u spoljnoj trgovini plati, odnosno naplati u robi ili uslugama (kompenzacioni poslovi), između ostalog i u slučaju kada se usluga oplemenjivanja naplaćuje, odnosno plaća u robi koja je predmet oplemenjivanja, odnosno oplemenjenoj robi. Zahtev za odobrenje kompenzacionog posla podnosi se nadležnom ministarstvu prema obrascima koji su odštampani uz Odluku o bližim uslovima za plaćanje, odnosno naplatu u robi, odnosno uslugama.

U slučaju da ministarstvo odobri ovu vrstu posla nadležna carinarnica će sprovesti postupak stavljanja robe u slobodan promet bez prethodne obaveze deklaranta da robu koja je predmet oplemenjivanja, odnosno oplemenjenu robu izveze iz carinskog područja.

Postupak aktivnog oplemenjivanja uz sistem odlaganja može se okončati i stavljanjem dobijenih proizvoda u postupak carinskog skladištenja. Postupak carinskog skladištenja može da se okonča stavljanjem dobijenih proizvoda u neki od carinski dozvoljenih postupaka predviđenih članom 110. Carinskog zakona, pri čemu je carinarnica dužna da vodi računa da na taj način ne dođe do izigravanja propisa, kao na primer odredba člana 142. stav 4. Carinskog zakona, kojom je propisano da ukupan rok za postupak aktivnog oplemenjivanja ne može biti duži od 12 meseci.

Repromaterijal koji je stavljen u postupak aktivnog oplemenjivanja, a naknadno se pokaže da je neodgovarajući, može da se vrati inopošiljaocu u nepromenjenom stanju. Vraćanje repromaterijala u nepromenjenom stanju nije vezano za isporuku dobijenog proizvoda i može da se obavi i pre isporuke dobijenog proizvoda.

CARINSKI DUG I KOMPENZATORNA KAMATA

Ukoliko u vezi sa postupkom aktivnog oplemenjivanja, u skladu sa odredbama člana 146. Carinskog zakona nastane carinski dug, iznos tog duga se utvrđuje na osnovu propisa za određivanje visine uvoznih dažbina koji su važili za uvoznu robu u vreme prihvatanja deklaracije za stavljanje te robe u postupak aktivnog oplemenjivanja.

Ukoliko nadležna carinarnica odobri da se postupak aktivnog oplemenjivanja okonča stavljanjem robe u nepromenjenom stanju (repromaterijal) u slobodan promet, pri čemu deklarant prilaže Rešenje o odobravanju carinskog kontingenta za uvoz robe uz plaćanje carine po stopi nižoj od propisane, imajući u vidu odredbu člana 145. Carinskog zakona, carinarnica je dužna da utvrdi da li je deklarant u vreme prihvatanja deklaracije za stavljanje te robe u postupak aktivnog oplemenjivanja ispunjavao uslove za plaćanje carine po stopi nižoj od propisane. To praktično znači da carinarnica treba da utvrdi da li je, na dan stavljanja u postupak aktivnog oplemenjivanja, za konkretnu robu (repromaterijal) bio predviđen carinski kontingent, i ako jeste da li je deklarant u to vreme posedovao Rešenje o odobravanju carinskog kontingenta. Samo ukoliko su ispunjeni navedeni uslovi, prilikom stavljanja u slobodan promet robe u nepromenjenom stanju, može se odobriti uvoz robe uz plaćanje carine po stopi nižoj od stope utvrđene u Carinskoj tarifi.

U slučaju da se proizvodi koji su, nakon postupka aktivnog oplemenjivanja ponovno izvezeni, a u zemlju se vraćaju kao neodgovarajući, carinska vrednost u deklaraciji za stavljanje dobijenog proizvoda u slobodan promet utvrđuje se prema odredbama carinskih propisa koji su se odnosili na utvrđivanje carinske vrednosti repromaterijala koji je korišćen u proizvodnji dobijenog proizvoda, i koji su važili na dan prihvatanja deklaracije za stavljanje predmetnog repromaterijala u postupak aktivnog oplemenjivanja.

Obračun uvoznih dažbina za navedeni repromaterijal podnosi deklarant u formi tabele, koja mora sadržavati, pored važećeg kursa valute na dan podnošenja deklaracije za aktivno oplemenjivanje, i tarifnu oznaku, potpun trgovački naziv robe, vrednost u valuti, propisanu stopu carine, carinsku vrednost i iznos uvoznih dažbina za svaki repromaterijal pojedinačno, kao i ukupan iznos obračunate carine.

Rubrika 47 u JCI za puštanje u slobodan promet dobijenih proizvoda, u skladu sa podacima iz gore navedenog obračuna, popunjava se tako što se u prvu podelu upisuje šifra vrste dažbine iz Kodeksa šifara, u drugu podelu upisuje se zbirna carinska vrednost svih repromaterijala upotrebljenih u proizvodnji konkretnog dobijenog proizvoda prema navedenom obračunu, treća podela rubrike se ne popunjava, a u četvrtu podelu se upisuje ukupan iznos dažbina zaokružen na dva decimalna mesta.

Nosilac odobrenja je dužan da plati kompenzatornu kamatu za period od dana prihvatanja deklaracije za postupak aktivnog oplemenjivanja do dana stavljanja u slobodan promet po stopi koju određuje Vlada, ukoliko je odobreno stavljanje dobijenih proizvoda i robe u nepromenjenom stanju u slobodan promet (član 144. stav 4. Carinskog zakona). Citiranu odredbu je potrebno primeniti i u slučaju kad su dobijeni proizvodi pre stavljanja u slobodan promet stavljeni u postupak carinskog skladištenja ili u postupak pasivnog oplemenjivanja.

Takođe, u slučaju kada je dobijeni proizvod ponovno izvezen, pa nakon toga vraćen iz inostranstva kao neodgovarajući i stavljen u slobodan promet, naplaćuje se i kompenzatorna kamata.

Imajući u vidu odredbe Carinskog zakona prilikom stavljanja u slobodan promet ostataka, odnosno otpada iz procesa aktivnog oplemenjivanja nije potrebno vršiti obračun i naplatu kompenzatorne kamate, pošto se ista obračunava prilikom stavljanja u slobodan promet dobijenih proizvoda i robe u nepromenjenom stanju.

U slučaju kada je izdato jedno odobrenje za postupak aktivnog oplemenjivanja koje je realizovano kroz dve ili više sukcesivnih isporuka repromaterijala, odnosno kada je podneto više JCI (C5) za aktivno oplemenjivanje, a konačno carinjenje dobijenog proizvoda i naplata carinskog duga izvršena po jednoj JCI (C4) za stavljanje u slobodan promet, prilikom obračuna kompenzatorne kamate potrebno je uzeti u obzir period od dana prihvatanja svake pojedinačne deklaracije za postupak aktivnog oplemenjivanja do dana stavljanja u slobodan promet.

Stopa kompenzatorne kamate na iznos utvrđenog carinskog duga jednaka je godišnjoj eskontnoj stopi Narodne banke Srbije uvećanoj za 15 procentnih poena, primenom komforne metode obračuna. Pošto od 1.1.2004. godine eskontna stopa Narodne banke Srbije iznosi 8,5% to znači da stopa kompenzatorne kamate na godišnjem nivou iznosi 23,5%.

Izračunavanje kompenzatorne kamate za kraći, odnosno duži vremenski period od godinu dana, odnosno sam postupak obračuna vrši se tako što se komforni koeficijent, izračunat za broj dana zakašnjenja u plaćanju, množi sa iznosom carinskog duga.

Primer obračuna kompenzatorne kamate primenom komforne metode obračuna:

Iznos carinskog duga	100.000,00 dinara
Broj dana zakašnjenja	250
Komforni koeficijent	0,15554161

Kompenzatorna kamata = 100.000,00 x 0,15554161 = 15554,16 dinara

PRIVREMENO IZNOŠENJE RADI DALJEG OPLEMENJIVANJA IZVAN CARINSKOG PODRUČJA

Odredbom člana 147. stav 1. Carinskog zakona propisano je da se dobijeni proizvodi ili roba u nepromenjenom stanju, delimično ili u celini, mogu privremeno izvoziti radi daljeg oplemenjivanja izvan carinskog područja, uz odobrenje carinskog organa, u skladu sa uslovima propisanim za postupak oplemenjivanja izvan carinskog područja, pri čemu carinski organ određuje rok u kome se dobijeni proizvodi moraju ponovo uvesti u carinsko područje.

Pri ponovnom uvozu robe u carinsko područje neće nastati carinski dug ukoliko se roba ponovno stavlja u postupak aktivnog oplemenjivanja, ili neki drugi postupak sa odlaganjem. Ukoliko se roba koja je bila u postupku aktivnog oplemenjivanja, a nakon toga stavljena u postupak pasivnog oplemenjivanja, stavlja u slobodan promet nastaje carinski dug i isti se obračunava i

naplaćuje kao da je roba bila u dva postupka, odnosno za ponovno uvezene proizvode naplaćuju se:

- uvozne dažbine za dobijene proizvode ili robu u nepromenjenom stanju obračunate u skladu s odredbama čl. 145. i 146. Carinskog zakona;

- uvozne dažbine za proizvode ponovno uvezene, posle oplemenjivanja izvan carinskog područja, čiji će iznos biti obračunat u skladu sa odredbama koje uređuju postupak pasivnog oplemenjivanja, pod istim uslovima koji bi bili primenjeni da su proizvodi izvezeni u skladu sa tim postupkom bili stavljeni u slobodan promet pre izvoza.

PRENOS PRAVA I OBAVEZA NOSIOCA ODOBRENJA

Shodno odredbi člana 116. Carinskog zakona prava i obaveze nosioca odobrenja za neki od carinskih postupaka iz člana 110. Carinskog zakona mogu se, uz ispunjenje uslova koje odredi carinski organ, preneti na drugo lice koje ispunjava uslove za taj postupak.

Carinarnica će pravo lica za stavljanje robe u carinski dozvoljeni postupak utvrđivati prilikom podnošenja, odnosno prihvatanja deklaracije za stavljanje robe u određeni postupak i to na osnovu priložene dokumentacije (izjava, faktura, ugovor i sl.), u skladu sa odredbom člana 89. stav 2. Carinskog zakona.

U postupku aktivnog oplemenjivanja promena stranog vlasnika robe ne utiče na dalje postupanje sa robom, pod uslovom da ostali uslovi navedeni u odobrenju ostaju nepromenjeni, što znači da roba može i dalje da ostane u tom postupku, s tim što se nastala promena evidentira.

U slučaju kada se po okončanju postupka aktivnog oplemenjivanja roba ne vraća u inostranstvo, pošto je kupac robe u Republici Srbiji, nema smetnji da se na to preduzeće prenesu prava i obaveze vezane za postupak uvoznog carinjenja, ukoliko se poseduje odgovarajuća dokumentacija o prenosu prava vlasništva.

Međutim, ukoliko strani vlasnik proda robu domaćem licu, nosiocu odobrenja ili drugom domaćem licu, roba može i dalje da ostane u postupku aktivnog oplemenjivanja, samo ako to lice dokaže da je roba predmet reeksportne dorade, prilaganjem dokaza propisanih članom 218z Uredbe o carinski dozvoljenom postupanju sa carinskom robom, puštanju carinske robe i naplati carinskog duga, odnosno ugovora o posredovanju, kupovini radi izvoza robe zbog čije realizacije je neophodno da se reprodukcioni materijal stavi u postupak aktivnog oplemenjivanja pre izvoza robe.

U navedenom slučaju, s obzirom na to da se menja suština odobrenja, nadležna carinarnica će na osnovu novog zahteva i priložene dokumentacije, ukoliko su ispunjeni propisani uslovi, izvršiti izmenu odobrenja, kao i odgovarajuću izmenu podataka u deklaraciji na osnovu koje je sproveden carinski postupak.

POSEBNE ODREDBE ZA SISTEM POVRAĆAJA

Odredbom člana 139. stav 1. tačka 2. Carinskog zakona predviđen je postupak aktivnog oplemenjivanja uz sistem povraćaja gde je propisano da se za carinsku robu, koja je stavljena u slobodan promet uz plaćanje carine može odobriti povraćaj carinskog duga, ako se roba izveze iz carinskog područja u obliku dobijenih proizvoda.

Sistem povraćaja se ne primenjuje na robu uvezenu u okviru postupka aktivnog oplemenjivanja koja u vreme prihvatanja deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet:

- 1) podleže količinskim ograničenjima;
- 2) ispunjava uslove za primenu preferencijalnog carinskog režima u vidu carinskih kvota ili ispunjava uslove iz člana 21. Carinskog zakona (primena međunarodnih ugovora);
- 3) prilikom izvoza može biti predmet primene izvoznih nadoknada u skladu sa propisima.

Nosilac odobrenja za postupak aktivnog oplemenjivanja može zahtevati povraćaj uvozne carine ako carinskom organu dokaže da je uvezena roba koja je bila stavljena u slobodan promet u okviru sistema povraćaja u obliku dobijenih proizvoda ili robe u nepromenjenom stanju izvezena ili izvezno ocarinjena ili stavljena, u nameri da se ponovno izveze u tranzitni postupak, u postupak carinskog skladištenja, postupak privremenog uvoza ili postupak aktivnog oplemenjivanja, ili u slobodnu zonu, ako su ispunjeni ostali propisani uslovi.

Zahtev za povraćaj uvoznih dažbina može se podneti najkasnije u roku od jedne godine od dana kada je nastao carinski dug, carinarnici kod koje je uvezena roba stavljena u slobodan promet u okviru postupka aktivnog oplemenjivanja. Uz zahtev se podnosi odobrenje i deklaracija po kojoj je roba stavljena u slobodan promet, normativ utroška robe u proizvodnji dobijenog proizvoda, pismena izjava da je roba upotrebljena u proizvodnji dobijenog i izvezenog proizvoda prema normativu kao i dokaz da je roba stavljena u jedan od postupaka iz člana 152. stav 1. Carinskog zakona.

Na osnovu uredno podnetog zahteva i priložene dokumentacije carinarnica obračunava i odobrava iznos carine i drugih uvoznih dažbina koji se vraćaju.

Povraćaj carinskog duga se može odobriti u celosti po određenoj deklaraciji ili delimično, zavisno od normativa utroška. Nakon odobrenja povraćaja carinarnica o tome stavlja zabelešku na originalu uvozne deklaracije po kojoj je roba bila stavljena u slobodan promet.

Radi vraćanja carinskog duga u realnom iznosu, obračun se vrši tako što se prethodno utvrdi carinska vrednost za količinu uvezene robe utrošene za proizvodnju dobijenog i izvezenog proizvoda po jedinici mere - CV(s), izraženo u stranoj valuti po kursu koji je važio na dan prihvatanja deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet. Nova carinska vrednost - CV(n) se utvrđuje na osnovu napred utvrđene valutne vrednosti po kursu na dan izvoznog carinjenja, odnosno kursu na dan stavljanja robe u jedan od postupaka iz člana 152. stav 1. tačka 2. Carinskog zakona.

Napred izneti način utvrđivanja carinske vrednosti po kojoj se odobrava vraćanje carinskog duga računa se po sledećoj formuli:

$CV(n) = CV(s) \times Q \times K$, gde je:

CV(n) - nova carinska vrednost po kojoj se vrši obračun za povraćaj;

CV(s) - stara carinska vrednost po kojoj je izvršena naplata carinskog duga;

Q - koeficijent učešća robe koja je stavljena u slobodan promet u proizvodnji dobijenog i izvezenog proizvoda (ako je uvozna roba u celosti iskorišćena u proizvodnji gotovog proizvoda ocarinjenog za izvoz, biće Q=1), odnosno stavljena u jedan od postupaka iz člana 152. stav 1. tačka 2. Carinskog zakona;

$K =$	$\frac{IK}{UK}$
-------	-----------------

IK - kurs strane valute na dan izvoznog carinjenja gotovog proizvoda, odnosno stavljanja u jedan od postupaka iz člana 152. stav 1. tačka 2. Carinskog zakona;

UK - kurs strane valute na dan stavljanja uvozne robe u slobodan promet.

Radi utvrđivanja iznosa carinskog duga koji treba vratiti, na tako novoutvrđenu carinsku vrednost - CV(n), primenjuju se stope carine koje su važile na dan prihvatanja deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet.

U okviru sistema povraćaja carinski organ neće odobriti da se proizvodi dobijeni od ekvivalentne robe mogu izvesti pre uvoza robe.

Ukoliko je roba namenjena izvozu stavljena u neki od postupaka navedenih u članu 152. stav 1. tačka 2. Carinskog zakona zabelešku o odobrenju povraćaja dažbina carinarnica stavlja na dokument po kojem je roba stavljena u taj postupak. Nakon izvoznog carinjenja i istupa robe iz zemlje, takva zabeleška se prepisuje sa prethodnog dokumenta na izvoznju JCI.

U slučaju da se roba stavljena u neki od postupaka iz člana 152. stav 1. tačka 2. Carinskog zakona naknadno stavi u slobodan promet, a za deo robe je prethodno primenjen sistem povraćaja, izvršiće se naplata iznosa carinskog duga koji je jednak iznosu vraćenih dažbina.

AKTIVNO OPLEMENJIVANJE GDE UČESTVUJE VIŠE PROIZVOĐAČA

U slučaju kada strano lice zaključi ugovor sa više obveznika PDV, iz kojeg za sve obveznike PDV proizlazi obaveza pružanja usluga tom stranom licu, tj. obaveza radova na pokretnim dobrima stavljenim u carinski postupak aktivnog oplemenjivanja, pri čemu je u JCI za stavljanje robe u postupak aktivnog oplemenjivanja, kao primalac robe naveden jedan od potpisnika ugovora, poresko oslobođenje iz člana 24. stav 1. tačka 7) *Zakona o porezu na dodatu vrednost*

("Sl. glasnik RS", br. 84/2004, 86/2004 - ispr., 61/2005 i 61/2007), mogu da ostvare svi obveznici PDV koji su zaključili ugovor sa stranim licem, pod uslovom da poseduju:

- kopiju JCI za aktivno oplemenjivanje;

- ugovor o obimu, vrsti i vrednosti izvršenih radova;

- dokaz o obimu, vrsti i vrednosti izvršenih radova u skladu sa normativom, koji utvrđuje nadležni carinski organ za dobra dobijena iz određene količine uvezenih dobara;

- overenu kopiju izvozne JCI, u skladu sa carinskim propisima, za dobra koja se posle izvršene usluge oplemenjivanja, prevoze ili otpremaju u inostranstvo, a u kojoj su ovi obveznici PDV navedeni kao učesnici u izvoznom poslu, u rubrici B (Detalji obračuna). U izvoznj JCI za dobra koja se posle izvršene usluge oplemenjivanja, prevoze ili otpremaju u inostranstvo, u rubrici B (Detalji obračuna) navode se podaci o svim obveznicima PDV kao učesnicima u izvoznom poslu, koji su zaključili ugovor sa stranim licem o pružanju usluga radova na pokretnim dobrima stavljenim u carinski postupak aktivnog oplemenjivanja.

Takođe, poresko oslobođenje iz člana 24. stav 1. tačka 7) Zakona o porezu na dodatu vrednost, a uz ispunjenje navedenih uslova, mogu da ostvare i obveznici PDV koji su, kao učesnici u izvoznom poslu, navedeni u ugovoru zaključenom između stranog lica i obveznika PDV na kojeg, kao primaoca robe, glasi JCI za aktivno oplemenjivanje. S tim u vezi, u slučaju kada je strano lice zaključilo ugovor sa jednim obveznikom PDV na kojeg, kao primaoca robe glasi JCI za aktivno oplemenjivanje, a u istom ugovoru su kao učesnici u izvoznom poslu navedeni i drugi obveznici PDV, u izvoznj JCI za dobra koja se posle izvršene usluge oplemenjivanja, prevoze ili otpremaju u inostranstvo u rubrici B (Detalji obračuna) navode se podaci o tim obveznicima PDV.

AKTIVNO OPLEMENJIVANJE I REEKSPORT ISTOVREMENO

Ukoliko se u postupku proizvodnje finalnog proizvoda koristi repromaterijal koji besplatno šalje ino-partner (naručilac posla), kao i repromaterijal koji domaće pravno lice kupuje u inostranstvu od drugog stranog lica, potrebno je podneti dva zahteva za odobrenje odgovarajućih postupaka. Za deo repromaterijala koji besplatno šalje naručilac posla potrebno je podneti zahtev za odobrenje postupka aktivnog oplemenjivanja, a za deo repromaterijala koji se kupuje u inostranstvu radi ugradnje u robu koja će se izvesti potrebno je podneti zahtev kojim se odobrava posao posredovanja u spoljnotrgovinskom prometu, koji se sprovodi kroz postupak aktivnog oplemenjivanja.

Po okončanju procesa proizvodnje dobijenog proizvoda podnosi se jedna JCI za ponovni izvoz pri čemu je u rubriku 44 JCI (Priložene isprave i dodatne informacije) potrebno uneti podatke o oba odobrenja za sprovođenje odgovarajućih carinskih postupaka kako bi se moglo izvršiti razduženje po tim odobrenjima. Pošto se u konkretnom slučaju radi o izvozu proizvoda dobijenog primenom dva različita spoljnotrgovinska posla (kupovina/prodaja i oplemenjivanje), a u rubriku 24 JCI (Vrsta spoljnotrgovinskog posla) se može uneti samo jedna šifra, u istu bi trebalo uneti odgovarajuću šifru za oplemenjivanje, a u rubriku B (Detalji obračuna) uneti

napomenu da je za deo repromaterijala, ugrađenog u dobijeni proizvod, sproveden postupak posredovanja u spoljnotrgovinskom prometu (reeksport).